ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γενική Διεύθυνση
Υγείας και Καταναλωτών

Το έντομο που σκοτώνει τους φοίνικες μας

Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες να σταματήσει τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών



120130_EL_Red_Palm_Weevil_Brochure_A5_gp.indd 1 30.01.2012 10:07:43 Uhr

Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματός της ευθύνεται για την ενδεχόμενη χρήση των κάτωθι πληροφοριών.

Φωτογραφίες © Servicio de Sanidad Vegetal de la Junta de Andalucía, Generalitat de Cataluña, Región de Murcia, Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino (Madrid) y la Και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

*Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση στους αριθμούς 00 800 ή μπορεί να χρεώνουν την κλήση.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (http://europa.eu).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012

ISBN 978-92-79-21267-3
doi:10.2772/84665

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Τυπώθηκε στο Βέλγιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 5
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ 5
3. ΞΕΝΙΣΤΗΣ 5
4. ΣΗΜΑΣΙΑ 6
5. ΒΙΟΛΟΓΙΑ 8
6. ΒΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ 9
7. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ 11
8. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ 11
9. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΡΥΓΧΩΤΟΥ ΚΑΝΦΟΙΝΙΚΟΕΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟ 2010) 13
   - Κύπρος 13
   - Ελλάδα 13
   - Γαλλία 13
   - Ιταλία 13
   - Μάλτα 14
   - Πορτογαλία 14
   - Σλοβενία 14
   - Ισπανία 14
10. ΠΤΥΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ 15













Μέτρα έκτακτης ανάγκης 15
1. Κατηγοριοποίηση του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών: *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) 17
2. Καταγραφή των πιο ευπαθών ξενιστών 17
3. Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τις εισαγωγές στην ΕΕ 19
4. Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τις μετακινήσεις εντός ΕΕ 21
5. Διεξαγωγή ερευνών με σκοπό να ελεγχθεί η παρουσία ή η συνεχιζόμενη απουσία του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών 22
6. Οριοθέτηση περιοχών και σχέδιο δράσης στις περιοχές στις οποίες εντοπίζεται ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) 23

11. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 29
Διατάξεις αλληλεγγύης 29
Βοήθεια για έρευνα 29

12. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ 30

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος των φοινικοειδών (ΚΡΚ) αποτελεί επιβλαβές έντομο που δεν ενδημεί στην Ευρώπη και μπορεί να προσβάλλει ένα ευρύ φάσμα φοινικοειδών, όπως είναι οι χουρμαδιές, οι κοκοφοίνικες, οι φοίνικες Areca και πολλά άλλα είδη φοινικοειδών. Το παράσιτο αυτό εισήλθε στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τις εισαγωγές φοινικοειδών. Έχει εντοπιστεί σε όλα τα κράτη μέλη στη λεκάνη της Μεσογείου και έχει προκαλέσει ανησυχίες σχετικά με το μέλλον των φοινικόδεντρών τους.

2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Επιστημονική ονομασία: *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier).

Κοινές ονομασίες: κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος των φοινικοειδών, asiatic palm weevil, palm weevil, red strip weevil, coconut weevil (αγγλικά), picudo rojo de las palmeras (ισπανικά), charancon asiatique du palmier (γαλλικά), indomalaiischer palmen-russler (γερμανικά).

Ταξινομική θέση: *Έντομα: Κολεόπτερα: Curculionidae*

3 ΞΕΝΙΣΤΗΣ

Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) είναι παράσιτο των φοινικοειδών (Arecaceae). Πιστεύεται ότι το έντομο δεν εγκυμονεί κινδύνους για φυτά με διάμετρο κορμού μικρότερη των πέντε εκατοστών στη βάση τους. Τα κύρια είδη φοινικόδεντρων στην περιοχή της Μεσογείου είναι η χουρμαδιά *(Phoenix dactylifera)* και ο κανάριος φοίνικας *(Phoenix canariensis)*. Ο *Phoenix canariensis* χρησιμοποιείται ευρύτατα ως διακοσμητικό φυτό, ενώ ο *Phoenix dactylifera* καλλιεργείται ευρέως για τον γλυκό καρπό του, τους χουρμάδες.

Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) έχει επίσης εντοπιστεί στα εξής είδη:

Areca catechu, Arecastrum romanzoffianum, Arenga pinnata, Borassus flabellifer, Brahea armata, Butia capitata, Calamus merillii, Caryota maxima, Caryota cumingii, Chamaerops humilis, Cocos nucifera, Corypha gebanga, Corypha elata, Elaeis guineensis, Howea forsteriana, Jubea chilensis, Livistona australis, Livistona decipiens, Metroxylon sagu, Oreodoxa regia, Phoenix canariensis, Phoenix dactylifera, Phoenix theophrasti, Phoenix sylvestris, Sabal umbraculifera, Trachycarpus fortunei και *Washingtonia* spp.

ΣΗΜΑΣΙΑ

Οι φοίνικες είναι δέντρα με υψηλή περιβαλλοντική, αισθητική, οικονομική και πολιτιστική σημασία στις μεσογειακές χώρες της ΕΕ. Τους απαντά κανείς σε πόλεις και ιδιωτικούς κήπους και το κοινό ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τη διαφύλαξή τους. Επίσης ορισμένα φοινικοδάση έχουν χαρακτηριστεί ως παγκόσμια κληρονομιά, όπως για παράδειγμα στην Κρήτη (Ελλάδα) ή στο Elche (Ισπανία).





5 ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) έχει μήκος περίπου 3 εκατοστά. Έχει κόκκινο-καστανό χρώμα και χαρακτηριστικά μακρύ καμπυλωτό ρύγχος. Οι προνύμφες του μπορούν να ανοίξουν τρύπες πάνω από ένα μέτρο μέσα στους κορμούς των φοινίκων εξασθενώντας και, σε τελική φάση, καταστρέφοντας το φυτό-ξενιστή. Ένα φοινικόδεντρο μπορεί να φιλοξενεί συγχρόνως εκατοντάδες έντομα σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξής τους. Τρέφονται από το δέντρο μέχρι την ολοκληρωτική καταστροφή του, οπότε και μετακινούνται σε άλλο φυτό-ξενιστή.

Τα βιολογικά χαρακτηριστικά του είναι από τους κύριους λόγους για τους οποίους ο εν λόγω κάνθαρος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα παράσιτα των φοινικόδεντρων παγκοσμίως.

- Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) έχει ισχυρές πτητικές ικανότητες. Έχουν καταγραφεί πτητικές αποστάσεις χωρίς στάση που υπερβαίνουν το 1 χλμ. και σημαδεμένοι κάνθαροι έχουν εντοπιστεί πέντε ημέρες από την απελευθέρωσή τους σε απόσταση 7 χλμ. από το σημείο που αφέθηκαν ελεύθεροι.

- Οι προνύμφες αναπτύσσονται στο εσωτερικό του κορμού, καταστρέφουν το αγγειακό του σύστημα και προκαλούν τη πτώση και το θάνατο του δέντρου. Στην αρχική φάση προσβολής δεν είναι εύκολο να διακριθούν τα συμπτώματα. Κατά την τελική φάση της, όταν τα συμπτώματα είναι πια εμφανή, τα ενήλικα έντομα συχνά έχουν ήδη εγκαταλείψει το δέντρο.

- Τα θηλυκά γεννάνε γύρω στα 300 αυγά. Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) πολλαπλασιάζεται συνήθως τρεις φορές ανά έτος. Ο κάνθαρος μπορεί να απαντηθεί στο ίδιο δέντρο σε όλες τις φάσεις ανάπτυξής του – δηλαδή: αυγά, προνύμφες, χρυσαλλίδες, ενήλικο έντομο.

- Σχεδόν τέσσερις μήνες μετά την ωοτοκία εμφανίζεται η νέα γενιά ενήλικων κανθάρων.

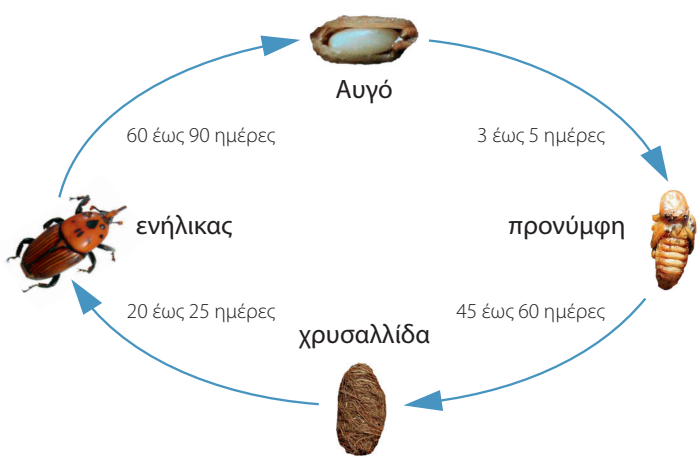
6 ΖΗΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

Η ζημιά προκαλείται από τις προνύμφες που διανοίγουν σήραγγες και μεγάλες κοιλότητες. Οι προνύμφες εντοπίζονται παντού στο φοίνικα. Τρέφονται από τον αναπτυσσόμενο ιστό στην κορώνα των φοινικόδεντρων, καταστρέφοντας συχνά το άνω μέρος ανάπτυξης του φοίνικα και προκαλώντας τελικά το θάνατό του.

Είναι πολύ δύσκολο να ανιχνευθεί ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) στα αρχικά στάδια της προσβολής. Γενικά ανιχνεύεται μόνον αφότου ο φοίνικας έχει υποστεί σοβαρή βλάβη. Με προσεκτική παρατήρηση μπορούν να εντοπιστούν τα ακόλουθα συμπτώματα που προδίδουν την παρουσία του παρασίτου: οπές στην κορώνα ή τον κορμό από τις οποίες απελευθερώνονται αναμασημένες ίνες (μπορεί να συνοδεύονται από την έκκριση ενός καφέ παχύρρευστου υγρού). Ακούγεται ένας θόρυβος ροκανίσματος από τις τρεφόμενες κάμπιες, που μπορεί να γίνει αντιληπτός όταν τοποθετήσει κάποιος το αυτί του στον κορμό του φοίνικα. μαραμένοι βλαστοί/κορώνα.

Στα συμπτώματα που μπορούν να διακριθούν στα αρχικά στάδια προσβολής περιλαμβάνονται η καταστροφή των νέων βλαστών και το λύγισμα των παλαιών φύλλων, κάτι που κάνει το δέντρο να μοιάζει με ανοιχτή ομπρέλα.

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ (διάρκεια κύκλου: 3 έως 4 μήνες):





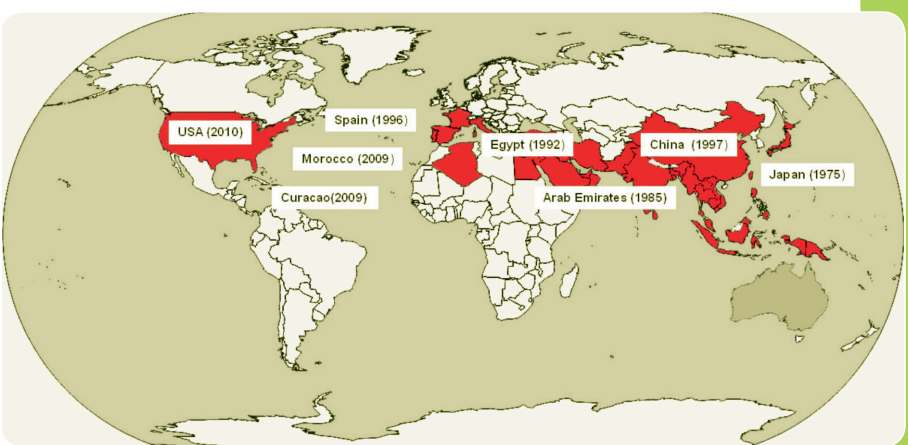


7 ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ

Ο κάνθαρος εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην Ευρώπη το 1996 στην Ισπανία. Μόλις στα μέσα της πρώτης δεκαετίας της χιλιετίας που διανύουμε έγιναν εμφανείς οι μείζονες συνέπειες του παρασίτου αυτού στις χώρες της νότιας Ευρώπης. Το 2007 θεσπίστηκε νομοθεσία της ΕΕ. Από τότε οι επίσημοι οργανισμοί φυτοπροστασίας σε όλα τα οικεία κράτη μέλη εφαρμόζουν ετησίως ενδελεχή προγράμματα παρακολούθησης στην επικράτειά τους.

8 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ο κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος των φοινικοειδών αποτελεί ενδημικό είδος της νότιας Ασίας και της Μελανησίας. Από τη δεκαετία του 1980 αύξησε ταχέως τη γεωγραφική του παρουσία και έχει διαπιστωθεί μέχρι στιγμής σε τουλάχιστον 45 χώρες. Έφτασε στη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα περίπου το 1985 και διαδόθηκε στη Μέση Ανατολή. Εντοπίστηκε στην Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ιορδανία και τα εδάφη που τελούν υπό τον έλεγχο της Παλαιστινιακής Αρχής. Θεωρείται παράσιτο παγκόσμιας σημασίας.



Εισήλθε συμπτωματικά στην επικράτεια της ΕΕ. Η Ισπανία ανέφερε την παρουσία του το 1996 και ακολούθησαν σχετικές αναφορές από την Ιταλία το 2004, την Ελλάδα το 2005, την Κύπρο και τη Γαλλία το 2006, τη Μάλτα και την Πορτογαλία το 2007 και τη Σλοβενία το 2009. Τη στιγμή αυτή έχει εντοπιστεί σε όλα τα μεσογειακά κράτη μέλη και την Πορτογαλία.



2 ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΡΥΓΧΩΤΟΥ ΚΑΝΘΑΡΟΥ ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΚΟΕΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟ 2010)

Κύπρος



Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην Κύπρο το 2006. Από τότε διαδόθηκε προσβάλλοντας μια μεγάλη περιοχή της νότιας και της δυτικής ακτής και υπήρξαν κρούσματα και σε αρκετές περιοχές στο εσωτερικό της νήσου. Ο αριθμός των κρουσμάτων παρουσιάζει ελαφρά αύξηση (2007: 47 κρούσματα, 2008: 100 κρούσματα, 2009: 83 κρούσματα, 2010: 111 κρούσματα).

Ελλάδα



Εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2005. Το 2007 διαπιστώθηκαν 36 κρούσματα και το 2008 241 σε τρεις νομούς (ελλιπής έρευνα). Το 2009 το παράσιτο ήταν παρόν σε 11 νομούς, συμπεριλαμβανομένης, για πρώτη φορά, της Κρήτης. Το 2010 διαδόθηκε ακόμη περισσότερο, καθώς διαπιστώθηκε σε 15 νομούς.

Γαλλία



Το παράσιτο εντοπίστηκε για πρώτη φορά στη Γαλλία το 2006. Σήμερα εντοπίζεται στην Κορσική (2006), στην Προβηγκία-Άλπεις-Κυανή Ακτή (2006) και στο Languedoc Rousillon (2007). Από το 2007 έχει εξαπλωθεί σε μεγάλο βαθμό στην Προβηγκία, ενώ στο Languedoc παρέμεινε στάσιμο. Στην Κορσική παρατηρήθηκε βραδεία αύξηση με την προσβολή ενός νέου νομού το 2010.

Ιταλία



Εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2004. Το 2010 ο αριθμός των περιφερειών που επλήγησαν από το παράσιτο αυξήθηκαν από τις πέντε το 2007 σε 13 από ένα σύνολο 20 περιφερειών. Το μέγεθος της περιοχής που έχει προσβληθεί είναι ιδιαίτερα μεγάλο σε ορισμένες περιφέρειες, όπως είναι η Απουλία, η Καμπανία, η Σικελία και το Λάτσιο.



Μάλτα

Το παράσιτο εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2007. Σημειώθηκαν 11 κρούσματα το 2007, που αυξήθηκαν στα 131 το 2008. Ωστόσο, το 2009 ο αριθμός έπεσε στα 28 και το νησί Γκόζο θεωρείται απαλλαγμένο από τον εν λόγω οργανισμό.



Πορτογαλία

Το παράσιτο διαπιστώθηκε για πρώτη φορά το 2007. Σήμερα ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) υπάρχει σε πέντε περιφέρειες της ηπειρωτικής Πορτογαλίας και στο νησί Μαδέρα. Η Algarve θεωρείται ότι αποτελεί την πιο μολυσμένη περιφέρεια. Από το 2007 το παράσιτο διαδόθηκε και έχουν προσβληθεί περισσότερες περιφέρειες και δήμοι.



Σλοβενία

Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 2009. Στην Piran το παράσιτο εντοπίστηκε σε ιδιωτικό κήπο στον οποίο προσβλήθηκαν ένας *Phoenix dactylifera* και πέντε *Phoenix canariensis,* με προέλευση την Ιταλία. Επίσης, στην Koper προσβλήθηκε ένας *Phoenix canariensis*. Το 2010 δεν παρουσιάστηκε άλλο κρούσμα του κανθάρου.



Ισπανία

Το πρώτο κρούσμα αναφέρθηκε το 1996 στη Γρενάδα στην αυτόνομη κοινότητα της Ανδαλουσίας. Πριν από το 2003 τα κρούσματα αφορούσαν μόνο στην περιοχή της Ανδαλουσίας. Από το 2004 ο οργανισμός έχει διαδοθεί στη μεσογειακή Ισπανία καθώς και στα νησιά της.

10 ΠΤΥΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Μέτρα έκτακτης ανάγκης

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο του συστήματος υγείας των φυτών στην ΕΕ συνθέτει η οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Σύμφωνα με την οδηγία αυτή, όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι συντρέχει κίνδυνος εισαγωγής ή διάδοσης στην επικράτειά του ενός επιβλαβούς οργανισμού που δεν διέπεται από την οδηγία, μπορεί προσωρινά να λάβει όποια πρόσθετα μέτρα θεωρεί αναγκαία για να προστατευτεί από τον κίνδυνο αυτό.

Ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) δεν καλύπτεται από τη βασική οδηγία. Ωστόσο, μια έκθεση σχετικά με την εκτίμηση της επικινδυνότητας από επιβλαβείς οργανισμούς έδειξε ότι ο εν λόγω οργανισμός ευθύνεται για σοβαρές βλάβες στα δέντρα και για την υψηλή θνησιμότητα συγκεκριμένων ειδών φυτών της οικογένειας των φοινικιδών *(Palmae)* με διάμετρο βλαστού στη βάση άνω των 5 εκατοστών (ευπαθή φυτά). Όταν παρατηρήθηκε η ταχεία εξάπλωση του εν λόγω οργανισμού, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη, έλαβε μέτρα έκτακτης ανάγκης το Μάιο του 2007 βάσει της απόφασης 2007/365/ΕΚ με σκοπό να ελέγξει την είσοδο και την εξάπλωση του εντόμου.

Από τις αποστολές που διενήργησε η Επιτροπή στα κράτη μέλη και τα στοιχεία που συνέλεξε ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής και όλων των κρατών μελών που έχουν πληγεί από τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών προέκυψε ότι τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της απόφασης αυτής δεν ήταν απολύτως ικανοποιητικά όσον αφορά στα μέτρα που ελήφθησαν στις περιπτώσεις που ανιχνεύθηκε ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier). Όλα τα διαθέσιμα στοιχεία παρουσιάστηκαν στο διεθνές συνέδριο που διεξήχθη στην Ισπανία το 2010 σχετικά με το παράσιτο αυτό. Με βάση τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή τροποποίησε την απόφαση 2007/365/ΕΚ το 2010.

Στην αναθεωρημένη απόφαση προβλέπεται η λήψη αυστηρότερων μέτρων για την καταπολέμηση του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών.

Στα προτεινόμενα μέτρα έκτακτης ανάγκης συμπεριλαμβάνονται:

1 Κατηγοριοποίηση του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών: *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier)

2. Καταγραφή των ευπαθών ξενιστών: 23 είδη και ένα γένος φοινικοειδών

3. Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τις εισαγωγές στην ΕΕ

4. Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τις μετακινήσεις εντός της ΕΕ

5. Διεξαγωγή ερευνών με σκοπό να ελεγχθεί η παρουσία ή η συνεχιζόμενη απουσία του κανθάρου των φοινικοειδών

6. Οριοθέτηση των περιοχών της Ένωσης στις οποίες εντοπίζεται ο κάνθαρος των φοινικοειδών



1. Κατηγοριοποίηση του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών:

Rhynchophorus ferrugineus (Olivier).

2. Καταγραφή των πιο ευπαθών ξενιστών:

Η φράση "ευπαθή φυτά" αναφέρεται στα φυτά, εκτός από τους καρπούς και τους σπόρους, των οποίων η διάμετρος βλαστού στη βάση είναι μεγαλύτερη από 5 εκατοστά και τα οποία ανήκουν στα είδη *Arecastrum romanzoffianum, Arenga pinnata, Borassus flabellifer, Brahea armata, Butia capitata, Calamus merillii, Caryota maxima, Caryota cumingii, Chamaerops humilis, Cocos nucifera, Corypha gebanga, Corypha elata, Elaeis guineensis, Howea forsteriana, Jubea chilensis, Livistona australis, Livistona decipiens, Metroxylon sagu, Oreodoxa regia, Phoenix canariensis, Phoenix dactylifera, Phoenix theophrasti, Phoenix sylvestris, Sabal umbraculifera, Trachycarpus fortunei* και *Washingtonia* spp.





3. Ειδικές απαιτήσεις για εισαγωγές στην ΕΕ

Τα ευπαθή φυτά προερχόμενα από τρίτες χώρες πρέπει να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό πιστοποιητικό στο οποίο, υπό τον τίτλο «Πρόσθετη δήλωση», να βεβαιώνεται ότι τα ευπαθή φυτά:

α) αναπτύχθηκαν εξ ολοκλήρου σε χώρα απαλλαγμένη από τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών· ή

β) καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξής τους βρίσκονταν σε περιοχή απαλλαγμένη από επιβλαβείς οργανισμούς· ή

γ) τουλάχιστον για ένα χρόνο πριν από την εξαγωγή τους, βρίσκονταν σε τόπο παραγωγής:

i) που είναι εγγεγραμμένος και εποπτεύεται από την εθνική υπηρεσία προστασίας φυτών της χώρας προέλευσης, και





ii) στον οποίο τα φυτά ήταν τοποθετημένα σε χώρο με πλήρη φυσική προστασία από την εισαγωγή του εν λόγω οργανισμού ή στον οποίο εφαρμόστηκε κατάλληλη προληπτική αγωγή, και

iii) στον οποίο, κατά τις επίσημες επιθεωρήσεις που διενεργούνται τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες και αμέσως πριν από την εξαγωγή, δεν υπήρξαν ενδείξεις παρουσίας του εν λόγω οργανισμού.

4. Ειδικές απαιτήσεις για τις μετακινήσεις εντός ΕΕ

Τα ευπαθή φυτά, είτε προέρχονται από χώρα της Ένωσης είτε εισάγονται στην Ένωση, μπορούν να μετακινούνται εντός της Ένωσης μόνον εάν συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο και βρίσκονταν:

α) καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξής τους σε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα απαλλαγμένη από τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών ή

β) καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξής τους στον τόπο παραγωγής σε περιοχή απαλλαγμένη από επιβλαβείς οργανισμούς ή

γ) σε φυτώριο σε ένα κράτος μέλος για δύο έτη πριν από τη μετακίνηση, στη διάρκεια των οποίων:

i) τα ευπαθή φυτά ήταν τοποθετημένα σε χώρο με πλήρη φυσική προστασία από την εισαγωγή του εν λόγω οργανισμού ή στον οποίο εφαρμόστηκε κατάλληλη προληπτική αγωγή, και



ii) δεν παρατηρήθηκαν ενδείξεις παρουσίας του εν λόγω οργανισμού κατά τις επίσημες επιθεωρήσεις που διενεργούνταν τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.

ή

δ) αν έχουν εισαχθεί, τα φυτά βρίσκονταν από τη στιγμή της εισαγωγής τους στην Ένωση σε τόπο παραγωγής σε ένα κράτος μέλος για τουλάχιστον ένα χρόνο πριν από τη μετακίνηση, στη διάρκεια του οποίου:

i) τα ευπαθή φυτά ήταν τοποθετημένα σε χώρο με πλήρη φυσική προστασία από την εισαγωγή του εν λόγω οργανισμού, και

ii) δεν παρατηρήθηκαν ενδείξεις παρουσίας του εν λόγω οργανισμού κατά τις επίσημες επιθεωρήσεις που διενεργούνταν τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.

5. Έλεγχοι για να διαπιστωθεί η παρουσία ή η συνεχιζόμενη απουσία του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών

Τα κράτη μέλη απαιτείται να διεξάγουν επίσημες ετήσιες έρευνες ούτως ώστε να ελέγχουν κατά πόσο εντοπίζεται ή όχι στο έδαφός τους ο κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος των φοινικοειδών. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών, σε συνδυασμό με τον κατάλογο των οριοθετημένων περιοχών, κοινοποιούνται στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη έως τις 28 Φεβρουαρίου κάθε έτους. Στα κράτη μέλη στα οποία εντοπίζεται ο εν λόγω οργανισμός, η κοινοποίηση αυτή συνοδεύεται από το ενημερωμένο κείμενο των σχεδίων δράσης καθώς και από τον ενημερωμένο κατάλογο των οριοθετημένων περιοχών που περιέχει τα τελευταία στοιχεία σε σχέση με την περιγραφή και τη γεωγραφική τους θέση (συμπεριλαμβανομένων χαρτών).

Τα κράτη μέλη, σε κάθε περίπτωση εντός πέντε ημερών, κοινοποιούν γραπτώς στην Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη την πραγματική εμφάνιση του εν λόγω οργανισμού σε περιοχή της επικράτειάς τους στην οποία η παρουσία του ήταν προηγουμένως άγνωστη.

Εάν, με βάση τις ετήσιες έρευνες, ο εν λόγω οργανισμός δεν εντοπίζεται σε οριοθετημένη περιοχή για περίοδο τριών ετών, μπορεί να συμπεραίνεται ότι ο οργανισμός έχει εξαλειφθεί από την εν λόγω περιοχή.

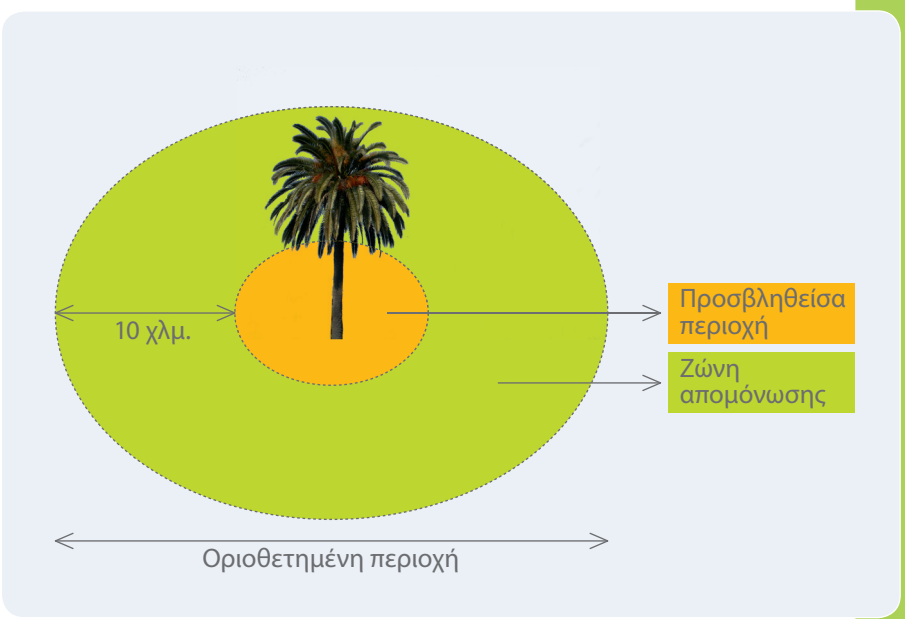
6. Οριοθέτηση και σχέδιο δράσης για τις περιοχές στις οποίες εντοπίζεται ο *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier)

Όταν η παρουσία του *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) επιβεβαιωθεί σε μια περιοχή, τα κράτη μέλη οριοθετούν την εν λόγω περιοχή και εφαρμόζουν σχέδιο δράσης σε αυτή. Τα κράτη μέλη που έχουν προσβληθεί κοινοποιούν τα σχέδια αυτά στην Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη μέσα σε ένα μήνα. Η κοινοποίηση περιλαμβάνει περιγραφή της οριοθετημένης περιοχής, χάρτη και το σχέδιο δράσης.

Οι οριοθετημένες περιοχές συνίστανται στα εξής μέρη:

i) την προσβληθείσα ζώνη στην οποία έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία του εν λόγω οργανισμού και βρίσκονται όλα τα ευπαθή φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα

ii) μια ζώνη απομόνωσης σε απόσταση τουλάχιστον 10 χλμ. από την προσβληθείσα ζώνη



Η ακριβής οριοθέτηση των ζωνών βασίζεται σε έγκυρες επιστημονικές αρχές, στη βιολογία του εν λόγω οργανισμού, στο μέγεθος της προσβολής, στην εποχή του έτους και στη συγκεκριμένη κατανομή των ευπαθών φυτών στο επηρεαζόμενο κράτος μέλος.

Το εν λόγω σχέδιο δράσης περιέχει λεπτομερή περιγραφή των επίσημων μέτρων που αποσκοπούν στην εξάλειψη του εν λόγω οργανισμού. Προβλέπει επίσης χρονική περίοδο για την εφαρμογή καθενός από τα μέτρα.

Τα επίσημα μέτρα που λαμβάνονται στις οριοθετημένες περιοχές και περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης προβλέπουν:

α) κατάλληλα μέτρα με στόχο την εξάλειψη του εν λόγω οργανισμού, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα:

i) καταστροφή ή, όπου ενδείκνυται, πλήρης μηχανική εξυγίανση των ευπαθών φυτών που έχουν προσβληθεί





ii) μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του εν λόγω οργανισμού κατά τη διάρκεια των ενεργειών καταστροφής ή εξυγίανσης, με την εφαρμογή χημικών μεθόδων στις όμορες περιοχές

iii) κατάλληλη αγωγή στα ευπαθή φυτά που έχουν προσβληθεί

iv) όπου ενδείκνυται, μαζική παγίδευση φερομόνης στις περιοχές που έχουν προσβληθεί

v) όπου ενδείκνυται, αντικατάσταση ευπαθών φυτών από μη ευπαθή φυτά

vi) κάθε άλλο μέτρο που μπορεί να συμβάλει στην εξάλειψη του εν λόγω οργανισμού.

β) μέτρα για την εντατική παρακολούθηση της παρουσίας του εν λόγω οργανισμού, με κατάλληλες επιθεωρήσεις και μεθόδους, συμπεριλαμβανομένης της παγίδευσης με τη χρήση φερομόνης τουλάχιστον στις περιοχές που έχουν προσβληθεί.



γ) όπου κρίνεται απαραίτητο, ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση κάθε ευλόγως αναμενόμενης ιδιαιτερότητας ή επιπλοκής, για την πρόληψη, την παρεμπόδιση ή την καθυστέρησή της. Οι επιπλοκές αυτές μπορεί να αφορούν την προσβασιμότητα και την κατάλληλη εξάλειψη όλων των ευπαθών φυτών που έχουν προσβληθεί ή υπάρχει υπόνοια προσβολής τους, ανεξάρτητα από την τοποθεσία τους, το δημόσιο ή ιδιωτικό ιδιοκτησιακό καθεστώς τους ή το άτομο ή την οντότητα που έχει την ευθύνη γι' αυτά.

Στο σχέδιο δράσης περιγράφονται τα επίσημα μέτρα που αναφέρθηκαν παραπάνω και οι λόγοι για την επιλογή τους και συγκεκριμένα αναλύονται η κατάσταση, τα επιστημονικά στοιχεία και τα κριτήρια επιλογής των εν λόγω μέτρων.

Στις οριοθετημένες περιοχές για τις οποίες τα αποτελέσματα για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών δείχνουν ότι η εξάλειψη του εν λόγω οργανισμού είναι αδύνατη εντός ενός ακόμη έτους, το σχέδιο δράσης πρέπει να επικεντρώνεται στον περιορισμό και την καταστολή του εν λόγω οργανισμού στη ζώνη που έχει προσβληθεί και να διατηρεί την εξάλειψη ως μακροπρόθεσμο στόχο.





Το σχέδιο δράσης πρέπει να εφαρμόζεται από τεχνικά καταρτισμένους και δεόντως εξουσιοδοτημένους δημοσίους υπαλλήλους και/ή εξειδικευμένους φορείς ή παράγοντες ή, τουλάχιστον, υπό την άμεση εποπτεία των αρμόδιων επίσημων φορέων.

Ο καθορισμός οριοθετημένης περιοχής δεν είναι απαραίτητος στις περιπτώσεις στις οποίες η παρουσία του εντόμου ήταν προηγουμένως άγνωστη και στις οποίες:

α) χαρακτηρίστηκαν ως προσβληθέντα μόνο φυτά που ανήκουν σε ένα φορτίο ευπαθών φυτών, σε περιοχή ακτίνας 10 χιλιομέτρων από τα προσβληθέντα φυτά

β) το εν λόγω φορτίο εισήχθη στην οικεία περιοχή το πολύ πέντε μήνες πριν και είχε ήδη μολυνθεί πριν από την εισαγωγή

γ) εάν ληφθούν υπόψη έγκυρες επιστημονικές αρχές, η βιολογία του εν λόγω οργανισμού, το επίπεδο προσβολής, η εποχή του έτους και η συγκεκριμένη κατανομή των ευπαθών φυτών στο οικείο κράτος μέλος, δεν υπήρξε κίνδυνος διάδοσης του εν λόγω οργανισμού μετά την εισαγωγή του φορτίου που προσβλήθηκε στην περιοχή.

Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη καταρτίζουν σχέδιο δράσης, αλλά μπορούν να αποφασίζουν να μην καθορίσουν οριοθετημένη περιοχή και να περιορίσουν τα επίσημα μέτρα στην καταστροφή του προσβληθέντος υλικού, την εφαρμογή προγράμματος εντατικών ερευνών σε περιοχή ακτίνας τουλάχιστον 10 χιλιομέτρων από την εστία προσβολής και στην ανίχνευση σχετικού φυτικού υλικού.

11 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Διατάξεις αλληλεγγύης

Σε περιπτώσεις εισαγωγής ή εξάπλωσης του *Rhynhophorus ferrugineus*, εντός της Ένωσης τα κράτη μέλη δύνανται να λαμβάνουν χρηματοδοτική βοήθεια από την Ένωση για τη διεξαγωγή φυτοϋγειονομικών ελέγχων για κάλυψη δαπανών που αφορούν άμεσα τα απαραίτητα μέτρα που ελήφθησαν ή προβλέπονται για την καταπολέμηση του εν λόγω οργανισμού προκειμένου να εξαλειφθεί ή, εάν αυτό δεν είναι εφικτό, να τεθεί υπό έλεγχο.

Βοήθεια για έρευνα

Έχει ιδιαίτερη σημασία να προωθηθούν και να συντονιστούν η έρευνα και η ανάπτυξη προγραμμάτων που εστιάζουν στην έγκαιρη ανίχνευση, τον έλεγχο και την εξάλειψη του εν λόγω επιβλαβούς οργανισμού.

Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδοτεί ειδικό ερευνητικό πρόγραμμα για την έγκαιρη ανίχνευση, τη βιολογία και τις τεχνικές ελέγχου του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών. Το εν λόγω πρόγραμμα θα τροφοδοτήσει με κρίσιμες πληροφορίες τις ευρωπαϊκές αρχές και τα κράτη μέλη ούτως ώστε να βελτιώσουν και να εφαρμόσουν με αποτελεσματικότητα στρατηγικές για εξάλειψη και έλεγχο του κόκκινου ρυγχωτού κανθάρου των φοινικοειδών.

12 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η έγκαιρη ανίχνευση των φοινικόδεντρων που έχουν προσβληθεί έχει τεράστια σημασία για τον έλεγχο και την εξάλειψη του εν λόγω παρασίτου. Τα οπτικά συμπτώματα μπορούν να συμβάλουν στην ανίχνευση της προσβολής. Στα αρχικά στάδιά της, η καταστροφή της νέας βλάστησης και η κάμψη των παλαιών φύλλων δίνουν στο δέντρο την όψη ανοικτής ομπρέλας. Επιπλέον, με προσεκτική παρατήρηση μπορεί κάποιος να εντοπίσει τα ακόλουθα συμπτώματα που είναι ενδεικτικά της παρουσίας του παράσιτου: ύπαρξη οπών στην κορώνα ή τον κορμό από τις οποίες εκτινάσσονται αναμασημένες ίνες (ενδεχομένως σε συνδυασμό με την έκκριση ενός καφέ παχύρρευστου υγρού). όταν τοποθετήσει κάποιος το αυτί του στον κορμό του δέντρου, μπορεί να ακούσει το τρίξιμο που κάνουν οι τρεφόμενες κάμπιες. μαραμένοι βλαστοί/κορώνα.

Μόλις παρατηρήσετε το έντομο ή οποιοδήποτε από τα παραπάνω συμπτώματα, σας παρακαλούμε να αποταθείτε στον εθνικό (ή περιφερειακό) οργανισμό προστασίας φυτών στη χώρα σας.



Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαθέσιμες σε 23 γλώσσες στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση:
http://europa.eu

Περισσότερες πληροφορίες για την προστασία των φυτών υπάρχουν στη διεύθυνση:
http://ec.europa.eu/food/plant/organisms/index_en.htm

και για τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών στη διεύθυνση:
http://ec.europa.eu/food/plant/organisms/emergency/index_en.htm

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- από EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu)·
- από τα γραφεία εκπροσώπησης ή τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στοιχεία επικοινωνίας θα βρείτε στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu) ή θα τα ζητήσετε με φαξ στον αριθμό +352 2929-42758.

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

Συνδρομές επί πληρωμή (π.χ. ετήσιες σειρές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, συλλογές της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης):

- μέσω των εμπορικών αντιπροσώπων της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το έντομο που σκοτώνει τους φοίνικες μας
Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες να σταματήσει τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών

ND-30-11-282-EL-C

Το έντομο που σκοτώνει τους φοίνικες μας

Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες να σταματήσει τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο των φοινικοειδών



Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι φοίνικες αποτελούν διακοσμητικά φυτά με τεράστια περιβαλλοντική, οικονομική και πολιτιστική σημασία, κυρίως στις χώρες της Μεσογείου. Ο κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος των φοινικοειδών αποτελεί επιβλαβές έντομο που είναι ενδημικό στην ανατολική Ασία. Το έντομο αυτό έφτασε για πρώτη φορά στην ΕΕ στην Ισπανία το 1996 με την εισαγωγή φοινικόδεντρων. Με την πάροδο του χρόνου εξαπλώθηκε σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ που βρέχονται από τη Μεσόγειο και στην Πορτογαλία. Η ΕΕ επιδιώκει την πρόληψη της περαιτέρω εξάπλωσής του ή, όπου αυτό είναι ακόμη εφικτό, την εξάλειψή του.

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-79-21267-3

120130_EL_Red_Palm_Weevil_Brochure_A5_gp.indd 32 30.01.2012 10:09:31 Uhr